

UCHWAŁA Nr XVIII/139/20

RADY GMINY OSIE

z dnia 30 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020 r. poz. 713 i 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020 r. poz. 218 i 956) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2025, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Osie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

(-) Roman Waśkowski

Uzasadnienie

Art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na samorządy lokalne obowiązek opracowania i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazuje, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga on opracowania i realizacji szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach i pomaganie ofiarom tej przemocy jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i czynników społecznych.

W związku z powyższym należało przyjąć niniejszą uchwałę.

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/139/20
Rady Gminy Osie z dnia 30 grudnia 2020 r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2021- 2025 r.

I. WPROWADZENIE

Uchwalenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie, to zadanie wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem strategicznym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizacji, ukierunkowane na : rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Osie ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021-2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznych mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

♣ ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020.218 t.j.)

♣ ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 292.1876 t.j.)

♣ ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2019.2297 t.j.)

♣ ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020.0.1359 t.j.)

♣ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny (Dz.U. 2020.1444 t.j.)

Program jest spójny z Programami :

- ♣ Krajowym programem Przeciwdziałania Przemocy
- ♣ Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Osie na lata 2021-2026
 - ♣ Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie Świeckim
 - ♣ Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 w Gminie Osie

II. DEFINICJE PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy

w rodzinie, która pojęcie przemocy definiuje jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie naruszające prawo lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym. Definicja przemocy zawiera cztery podstawowe kryteria, na podstawie których, najczęściej rozpoznaje się przemoc w rodzinie są to:

- 1) **Intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem ukierunkowanym na ofiarę i ma na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie; zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu;
- 2) **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- 3) **Naruszenie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie wyśmiewanie, ośmieszanie;
- 4) **Powodowanie cierpienia i szkód** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody doświadczenie bólu i cierpienie sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy :

- 1) **Przemoc fizyczna** – każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienia, szarpanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni);
- 2) **Przemoc psychiczna** – agresywne zachowania które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból i cierpienie (m. in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka, groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z innymi osobami);
- 3) **Przemoc ekonomiczna** – uniemożliwienie dostępu od rodzinnych dostępow finansowych, okradanie, zaciąganie kredytów i zmuszanie do zaciągania pożyczek wbrew woli współmałżonka (m.in odbieranie zarabianych pieniędzy, niezaspakajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy);
- 4) **Przemoc seksualna** – wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych. Przemoc seksualna jest często przez ofiary molestowania ukrywana, co w znacznym stopniu utrudnia im udzielenie pomocy;
- 5) **Zaniedbania** – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Rodzaje przemocy: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna i seksualna mogą się przenikać, ale każda może też występować osobno. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie, przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, zajmujące się zawodowo przemocą w rodzinie obserwują, że przemoc powtarza się w charakterystycznym schemacie zwanym cyklem przemocy.

III. ANALIZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERNIE GMINY OSIE

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. W gminie Osie mieszka 5.496 osób (stan na 31.12.2019r.) z czego 49,8% stanowią kobiety, 50,2% - mężczyźni. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 62,5%.

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że na terenie gminy Osie maleje liczba interwencji domowych.

Statystyki Komendy Głównej Policji wskazują, że liczba ofiar i sprawców przemocy domowej wg procedury „Niebieskiej Karty” utrzymuje się na zbliżonym poziomie i tak w 2015 r. było 97 501 ofiar przemocy i 76 034 sprawców przemocy, w 2016 r. wykazano 91 789 ofiar i 74 155 sprawców, w 2017 r. wykazano 92 529 ofiar i 76 206 sprawców, w 2018 r. wykazano 88 133 ofiar i 73 654 sprawców, w 2019 r. wykazano 88 032 ofiar i 74 910 sprawców. Z danych statystycznych wynika również, że uległa zmianie komunikacja, wzrasta liczba informacji o ujawnionych przypadkach przemocy, skierowanych przez policjantów do różnego rodzaju instytucji i organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych procedurą „Niebieskiej Karty”. Według danych członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Osie realizowano procedurę „Niebieskie Karty” w sposób następujący:

Tabela nr 1

Dane za rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba założonych „Niebieskich Kart” w Gminie Osie- ogółem .	14	9	7	7	5
a) przez Posterunek Policji	14	8	7	7	5
b) przez GOPS	0	1	0	1	0
c) przez Służbę Zdrowia	0	0	0	0	0
d) przez Oświatę	0	0	0	0	0
e) przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0
f) inne	0	0	0	0	0

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu

Procedura „Niebieskiej Karty” pozwala na rozpoznanie rodzaju przemocy w konkretnej rodzinie i zaplanowanie skoordynowanych, interdyscyplinarnych działań w celu wsparcia rodziny w rozwiązaniu tego problemu.

Tabela nr 2

Informacje i działania podjęte przez GOPS w wyniku procedury Niebieskiej Karty	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego (psycholog, prawnik, pedagog)	6	8	7	9	5
Liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	0	0	0	0	0
Liczba rodzin objętych pracą socjalną	15	8	7	9	5
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy finansowej z powodu przemocy w rodzinie	0	0	0	0	0

Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia - w rozumieniu art.115 § 1 ustawy z dn. 06.06.1997r. Kodeks Karny	0	0	0	0	0
Liczba spraw skierowanych do Sądu, Prokuratury	3	1	0	0	0
Liczba osób skierowanych do całodobowej placówki świadczącej pomoc ofiarom przemocy w rodzinie	1	0	0	0	0

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu

Wskazane poniżej dane dotyczą działań podjętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiu w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Tabela nr 3

Informacje i działania podjęte przez GKRPA w wyniku założenia „Niebieskiej Karty”	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba założonych „Niebieskich Kart” przez GKRPA	0	0	0	0	0
Liczba sprawców przemocy skierowanych do GKRPA	0	1	2	2	3

Źródło: dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Osiu

Z przedstawionych danych wynika, że GKRPA nie uruchamiała procedury „Niebieskiej Karty”, jednakże Komisja wzywała na posiedzenia osoby, które były sprawcami przemocy z powodu nadużywania alkoholu. Z powyższych danych wynika, że liczba tych osób wzrasta.

Tabela nr 4

Informacja dotycząca zamknięcia procedury Niebieskiej Karty	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba zakończonych Niebieskich Kart	13	9	7	13	4
a) w tym z powodu ustania przemocy w rodzinie	7	1	6	2	3
b) z powodu braku zasadności działań	6	8	1	11	1

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Osiu

W latach 2015-2019 do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Osiu wpłynęły 42 Niebieskie Karty z tego z Posterunku Policji w Osiu 40, 2 założone zostały przez pracowników socjalnych.

Rodziny wymienione w Tabeli nr 2 gdzie była założona „Niebieska Karta” otrzymały pomoc, zgodną ze zgłoszonymi oczekiwaniami tj. pomoc w formie pracy socjalnej, wsparcie ze

strony specjalistów tj. psychologa, pedagoga, prawnika; nie oczekiwano natomiast pomocy finansowej.

Jednakże nie wszystkie rodziny, u których wystąpiła przemoc w rodzinie oczekują pomocy ze strony Ośrodka. Twierdzą, że potrafią sami poradzić sobie z zaistniałą sytuacją i w razie potrzeby wiedzą gdzie mają zgłosić się o pomoc. Często w wyniku prowadzonej pracy socjalnej procedura „Niebieskiej Karty” zostaje zakończona.

Ciężko jest w jednoznaczny sposób określić wielkość zjawiska przemocy w rodzinie na terenie naszej Gminy. W/w dane liczbowe nie odzwierciedlają w pełni faktycznej skali problemu.

Problem przemocy w rodzinie to nadal temat tabu, który często bywa zatajany aż do momentu wystąpienia tragicznej w skutkach sytuacji. Dlatego ważne jest, aby wszystkie instytucje, które mają możliwość zaobserwowania objawów wystąpienia przemocy, postępowały zgodnie z procedurami przyjętymi w danej Placówce.

Dzięki zintegrowanym działaniom jest szansa na zwiększenie skuteczności pomocy świadczonej na rzecz osób dotkniętych przemocą.

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny programu:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Osie;
- 2) zwiększenie pomocy i ochrony dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 3) wypracowanie skutecznych działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Cele szczegółowe programu:

1) Koordynacja działań pomocowych realizatorów programu

Zadanie 1:

Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;

Cel zespołu:

Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb.

Zadania Zespołu:

- a) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskom przemocy,
- b) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- c) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy,
- d) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów,
- e) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi,
- f) zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieska Karta”,
- g) gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej,
- h) analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach zastosowania obowiązku leczenia odwykowego składanych do GKRP A pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy,

i) występowanie z zawiadomieniem do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art.2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zadanie 2:

Działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Uzależnień.

Cele realizacji zadania :

Wsparcie prawne i psychologiczne dla ofiar przemocy i osób uzależnionych. Zadania Punktu :

- a) udzielanie wsparcia emocjonalnego,
- b) udzielanie wsparcia psychologicznego i prawnego,
- c) prowadzenie działań informacyjno – konsultacyjnych oraz terapeutycznych dotyczących spraw związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy.

2) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

Zadanie 1:

Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.

Cele realizacji zadania :

Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania :

- a) umieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, posterunku Policji, Szkołach, Placówkach opieki zdrowotnej oraz systematyczne aktualizowanie tych informacji,
- b) rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- c) publikowanie na stronie internetowej GOPS Osie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Zadanie 2:

Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością.

Cel realizacji zadania :

Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec wybranych grup :

1. Dzieci i młodzież:

- d) promowanie zajęć edukacyjno- wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych:
- e) realizacja szkolnych programów profilaktyki i przemocy,
- f) wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji.

1. Dorośli:

- g) konsultacje z terapeuta,
- h) terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- i) uczestnictwo w spotkaniach grupy AA oraz grupy terapeutycznej.

3) Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie

Zadanie:

Udział osób i grup zawodowych w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Cel realizacji zadania:

- a) podniesienie poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy,
- b) profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych,
- c) udział w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy domowej.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Gminy w Osiu
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Osiu
3. Posterunek Policji w Osiu
4. Gminna Przychodnia
5. Placówki Oświatowe
6. Sąd Rejonowy w Świeciu
7. Gminny Zespół Interdyscyplinarny
8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
9. Punkt konsultacyjno – informacyjny

VI. MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Na bieżąco sprawowany będzie nadzór nad realizacją programu i podejmowanie niezbędnych działań zmierzających do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, są środki własne Gminy oraz dotacje celowe na realizację zadania z tego zakresu.